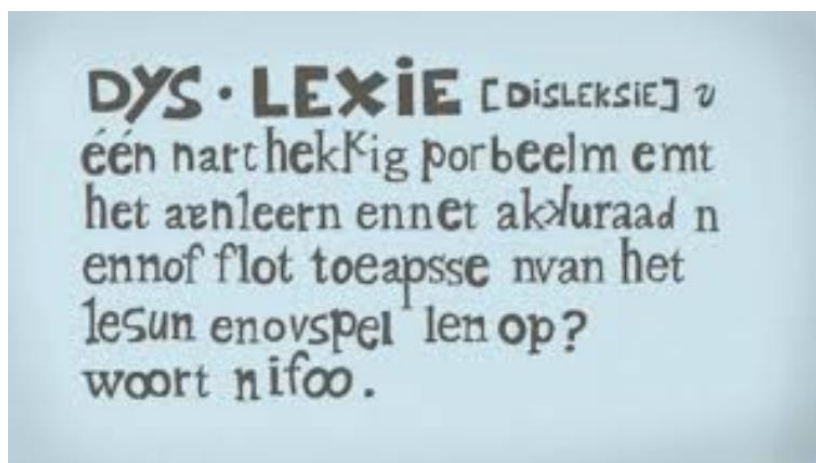

Protocol Dyslexie →

Plan van aanpak

Groep 1 t/m 8

Versie: juli 2023

Inleiding

Leerlingen met lees-/spellingproblemen en dyslexie, ook de dr. Picardt heeft er mee te maken. Dit protocol is geschreven om deze problemen te onderkennen en aan te pakken. Ongeveer 10% van alle leerlingen in het basisonderwijs heeft leesproblemen. Bij 4% van alle kinderen zijn de problemen zó ernstig en hardnekkig dat er sprake is van dyslexie. Goede lees- en spellinginstructie bieden en het adequaat begeleiden van leerlingen bij wie de lees- en spellingontwikkeling moeizaam verloopt is erg belangrijk.

Op de Dr. Picardt is het protocol leesproblemen en dyslexie aanwezig (meerdere boeken in orthotheek). Het [Protocol Leesproblemen en dyslexie](#) geeft adviezen over hoe de Dr. Picardt kinderen met leesproblemen kan begeleiden en ondersteunen. Het protocol zegt dat ruim de helft van de kinderen met deze hulp snel en goed vooruit gaat. Is er ondanks extra hulp toch geen vooruitgang aan het eind van groep 3 dan kan er sprake zijn van dyslexie en is het raadzaam te werken richting een dyslexie onderzoek, hiervoor moeten wij een leesdossier aanleveren.

*Leesdossier: Om een leerling te kunnen aanmelden voor diagnose en behandeling dyslexie moet de dr. Picardt een leesdossier aanleveren. Hierin staat hoe er extra is geoefend met lezen en soms ook met spelling, en daarmee aangetoond is dat de leerling onvoldoende ontwikkeling laat zien (didactisch resistent).

De aanvraag voor dyslexieonderzoek wordt getekend door de directeur van de school, namens het bevoegd gezag. Het aangeleverde dossier moet helemaal compleet zijn met handtekeningen van directeur en ouders en het nummer van ID-bewijs of paspoort van de leerling, voordat overgegaan kan worden op dyslexie onderzoek.

Ouders zijn vrij om te kiezen naar welke dyslexiebehandelaar de leerling gaat. Een aantal behandelaren in de buurt:

Naam
Berkel-B B.V.
Cedin Zorg B.V.
Educare Kind en Jeugd B.V.
EXPLORA Instituut
Fievelekwint Floreren
Klinq Praktijk
PEP-Wiersma Dyslexiezorg
Psychologenpraktijk van der Vinne
Stichting Landelijke Protestants-Christelijke Schoolbegeleidingsdienst "Centraal Nederland"
Stichting Psychologische Dienstverlening IJsselgroep
Stichting Taalhulp
Timpaan Onderwijs B.V.
Westerweelde Pedagogisch Centrum

Op school werken we samen met Timpaan Onderwijs, zij komen onder school de behandeling geven.

Signalen zwakke taalontwikkeling → aanleiding voor logopedie

Signalen in de voorschoolse periode:

- Er komt dyslexie voor in de familie
- Er zijn veel articulatieproblemen, het kind is lang slecht verstaanbaar
- Er is sprake van een zwak taalniveau, bijvoorbeeld het kind spreekt in kromme zinnen, kan niet "spelen" met woorden; van losse lettergrepen langere woorden maken lukt onvoldoende
- Het kind heeft moeite met het onthouden van versjes en liedjes (problemen met automatiseren)

Signalen groep 1 en 2

- Zwak taalniveau
- Zwakke articulatie
- Zwak taalbewustzijn: o.a. 'boom' bestaat uit 'b-oo-m'
- Slecht onthouden liedjes, namen van kinderen in de klas etc. (problemen met automatiseren)
- Moeite met het aanleren van willekeurige afspraken zoals begrippen 'links' en 'rechts' en de namen van de kleuren (problemen met automatiseren)
- Niet geïnteresseerd in letters, vindt het schrijven van eigen naam niet interessant.
- De auditieve vaardigheden zijn onvoldoende, de letterkennis is onvoldoende (ondanks heel veel oefenen)

Een te beperkte woordenschat beïnvloed het leesproces negatief.

Signalen groep 3

- Taalproblemen
- De aangeboden letters automatiseren moeizaam (problemen met automatiseren)
- Lang spellend of gaat vroeg radend lezen
- Moeite met aandacht houden bij verbale informatie
- Moeite met doorzien woordstructuren: 'storm' wordt 'strom'
- Moeite met auditieve discriminatie: verschil horen tussen klanken
- Moeite met toepassen ritme en klemtoon tijdens lezen
- Hardnekkig letters verwisselen bijvoorbeeld de /b/ en /d (problemen met automatiseren)

Let op gedrags- en/of emotionele problemen. Ouders spelen hierin een belangrijke rol. Geadviseerd wordt niet te aarzelen met het inzetten van extra hulp in deze periode.

Signalen groep 4

- Taalproblemen
- Leest niet graag hardop
- Spellend lezen en dus langzaam
- Radend lezen en dus met veel fouten
- Niet vloeiend lezen
- Er zijn problemen bij het onthouden van de tafels (problemen met automatiseren)
- Het kind slaat vaak woorden over bij het lezen
- Het kind laat delen van woorden of zinnen weg tijdens het lezen
- Groei taalontwikkeling neemt af i.v.m. laag (technisch) leesniveau

Signalen groep 5,6,7 en 8

- Traag lezen
- Radend lezen met veel fouten
- Grote weerstand tegen leesbeurten
- leesmotivatie neemt af
- Ontwikkelen faalangst voor hardop lezen

- Spellingsregels automatiseren niet, spontaan schrijven gaat slechter dan spellen binnen de taalmethode.
- Letterlijk opschrijven wat hij/zij hoort
- Zichzelf niet of nauwelijks corrigeren bij het maken van spellingsfouten (metacognitieve vaardigheden zijn onvoldoende).

Overige signalen

- Taal- en/of spraakstoornis
- Problemen met het onthouden van namen of het ophalen van namen uit het geheugen, bijvoorbeeld bij vakken als geschiedenis en topografie.
- Niet begrijpen van complexe vragen, maar de leerling weet het antwoord wel
- Trage verwerkingssnelheid van talige informatie
- Onvoldoende onthouden van meervoudige opdrachten, afzonderlijke opdrachten onthouden lukt wel
- Trage verwerking van auditieve en/of visuele informatie van de hersenen
- Rekenproblemen (b.v. omdraaien getallen boven de 10, problemen met de tafels en "verhaaltjes-sommen")

Stappenplan Dr. Picardtschool

	Tijd	Wat?	Wie?
Stap 1	z.s.m.	Tijdens oudergesprek vragen of er dyslexie in de familie zit. Is er sprake van een erfelijk component → beschrijven in notitie 'onderwijsbehoeften' in Parnassys.	leerkracht
Stap 2	December, Groep 2	In het geval dat er dyslexie in de familie zit wordt deze leerling goed in de gaten gehouden, bij uitval in groep 2 op letterkennis → vroegtijdig starten met BOUW * na meivakantie of bij doublure na voorjaarsvakantie	Leerkracht + bouwcoördinator
Stap 3	Groep 3	Bij de overgang van groep 2 → naar groep 3 inschatten of de leerling BOUW nodig is (leerlijnen, letterkennis). Indien nodig → BOUW opstarten	Leerkracht + IB + bouwcoördinator
Stap 4	Januari of juni Geldt voor alle groepen	Na de eerste E score op DMT (technisch lezen): Inzetten op ondersteuningsniveau 2 (ON 2) gericht op het vak waar de lln op uitvalt: <u>45-60 min. bijv. 3x p.w. 15-20 min extra instructie en oefentijd.</u> <u>Belangrijk:</u> - maak gebruik van aanvullende materialen van de methode (evt. materiaal uit andere methode, als dit goed aansluit). – meer instructie, meer leertijd en meer oefentijd. – aangepaste instructie in kleinere stappen, extra feedback en gelegenheid tot extra verwerking. – <u>ondersteuning wordt verzorgd door leerkracht of leesmoeders</u> Hier start Interventieperiode 1. Ouders zijn hiervan op de hoogte.	Leerkracht + IB
Stap 5	November of April	Na 10 á 12 weken een tussenmeetmoment: DMT	
Stap 6	Januari of Juni	Na de tweede E score achtereen op DMT (technisch lezen): Inzetten op ondersteuningsniveau 2 gericht op het vak waar de lln uitvalt: <u>45-60 min. bijv. 3x p.w. 15-20 min extra instructie en oefentijd.</u> <u>Belangrijk:</u> - maak gebruik van aanvullende materialen van de methode (evt. materiaal uit andere methode, als dit goed aansluit). – meer instructie, meer leertijd en meer oefentijd. – aangepaste instructie in kleinere stappen, extra feedback en gelegenheid tot extra verwerking. – <u>ondersteuning wordt verzorgd door leerkracht</u> <u>OOK</u> Inzetten op ondersteuningsniveau 3 gericht op het vak waar de lln. uitvalt: <u>60 min. uitbreiden bovenop ondersteuningsniveau 1 en 2!</u> <u>3x p.w. 20 min extra instructie en oefentijd.</u> <u>Belangrijk:</u> - zie zorgniveau 2. – liefst individueel, max groepje van 3 lln. – hulp richten op hiaten van individuele lln. – doelen worden vooraf vastgelegd. – de interventie is specifiek (BOUW, RALFI, José Schraven, Zuid-Vallei). – <u>ondersteuning wordt verzorgd door onderwijsassistent o.l.v. ib / leesspecialist</u> Hier start interventieperiode 2.	
Stap 7	November of April	Na 10 á 12 weken een tussenmeetmoment: DMT en AVI en/of Cito Spelling	
Stap 8	Januari of Juni	Na de derde E score achtereen op DMT (technisch lezen) VERGOED DYSLEXIE ONDERZOEK AANVRAGEN (zie site Timpaan voor actueel aanvraag formulier)	Leerkracht + IB + ouders

Stap 9	Vanaf dyslexieverklaring	* Vanaf groep 5 heeft een leerling met een dyslexieverklaring recht op aanpassingen en/of hulpmiddelen. Zie pagina 7. <u>De kracht voegt deze extra aanpassingen toe aan de notitie "ondersteuningsbehoeften" in parnassys.</u>	Leerkracht

Aanpassingen voor

De onderstaande aanpassingen bij lezen, schrijven en spelling zijn gebaseerd op de lijst uit het Protocol Leesproblemen en Dyslexie Basisonderwijs groep 5-8. Met de leerling en ouders is besproken welke aanpassingen gedaan worden, zodat de leerling zo min mogelijk hinder ervaart van zijn/haar dyslexie.

Aanpassingen die wij standaard bieden:

- Leerlingen met een dyslexieverklaring mogen gebruik maken van voorleesprogramma (vanaf groep 7).
- LVS toetsen IEP met voorleesfunctie (extra voor lezen en standaard al bij rekenen).
- De eindtoets IEP met voorleesfunctie.
- Spellingfouten bij schrijven van verhalen, verslagen en werkstukken zoveel mogelijk negeren, onder voorwaarde dat de leerling woorden waarvan hij de spelling niet kent zoveel mogelijk klankzuiver schrijft.
- Taaltoetsen worden door leerkracht voorgelezen
- Begrijpendlees-toetsen worden door leerkracht voorgelezen
- Hoeveelheid huiswerk bespreken als ze dyslexie training hebben.
- Ondersteunen bij lezen van teksten als leerling dit aangeeft

Mogelijke extra aanpassingen die afgesproken zijn met de leerling:

- ☐ Niet de opdracht krijgen om onverwacht een stukje voor te lezen.
- ☐ Extra leestijd geven bij bijvoorbeeld zaakvakteksten. (kan ook préteaching)
- ☐ Boeken lezen die qua inhoud aansluiten bij de leeftijd en interesses van de leerling, maar die qua technisch niveau vereenvoudigd zijn.
- ☐ Optische vergrotingen (van A-4 naar A-3) van toetsen of teksten.
- ☐ Tekst geprint op geel papier
- ☐ De schrijftaak verlichten (minder pagina's / typen/meer tijd).
- ☐ Gebruik laten maken van hulpmiddelen zoals WORD met insluitende lezer (tapblad 'beeld'), chromebook met voorleesfunctie (bij instellingen aanklikken "selecteer om uitgesproken te worden", dan aanklikken van luidsprekertje rechts in hoek, dan selecteren wat voorgelezen moet worden), woordenboek
- ☐ Inzetten van Yoleo-lezen, dit is een online programma die samenwerkt met de bibliotheek. Hiermee kunnen kinderen hybride boeken lezen (tekst gecombineerd met audio), met als doel dat lezen leuker en makkelijker wordt. Zo vergroten ze wel hun woordenschat en kunnen ze ervaren dat lezen ook leuk kan zijn. Een kind moet lid van de bieb zijn en ouders moeten zelf een account aanvragen www.yoleo.nl . Als ouders de inlognaam en het wachtwoord delen met school, kunnen we het ook inzetten op school.